

■ COLUMNA

Gidassi sche la Rumantschia avess ina regina?

DA ANDREA L. RASSEL

Co fissi sche la Rumantschia avess en stagl d'ina uniun tetgala e bleras uniuns regionalas e particularas ina persuna che stess sur tut las querelas e bataglias linguisticas e sur tut la politica? Insatgi che represchentass sco in simbol viv tut la Rumantschia sco grupa etnica e betg mo ina suletta ideologia particulara entaifer tut las tendenzas existentas. En auters plets, co fissi, sche la Rumantschia avess ina regina?

Il medem temp che la Gronda Bretagna festivescha l'anniversari da diamant dal reginavel da la regina Elisabeth II lutga la terra cun sfidas fitg spinusas. La Gronda Bretagna sa chatta en ina recessiun cun pli che 8,2 pertschient da nunemploiads. Ils vischins en la zona da l'euro sa dostan encunter in collaps fiscal. Il prim minister David Cameron ha da sa fatschentar cun chaumas dal persunal guvernamental ed emprova il medem mument da survivor politica-main in scandal da lobbying ed emprova er anc da limitar il donn per sia partida chaschunà tras il collaps da la gasetta «News of the World» ed il scandal da «hacking» da telefonats da ministers dal cabinet da la regenza.

Propi ina massa conflicts e problems en il

Reginal Unì. Però igl existan era facturs che paran d'unir ils Brits. Quels dis han ins pudì vesair ina forza unifitganta manifestada en bandieras, banderolas e bindels fitgads sin chasas e bartgas en tut la terra – da las vischnancas quietas en ils Downs en Sussex enfin en las vias plain turists a Londra. Dapertut han ils Brits festivà ils davos dis sin via e milliuns han guardà en televisiun co lur monarcha paradava sin la Thames cun ina flotilla da milli bartgas.

Mo in sulet regent actual ha regì pli ditg che la regina Elisabeth II – Bhumibol Adulyadej en Tailanda. Ella aveva 25 onns cura ch'ella ha ascendì il tron e già 12 primministers han servì ad ella.

Ina fa betg surstar che la monarchia è fitg populara en quest mument da festa naziunala. Ma la popularitad dals roials en ina

fasa da misergia fiscala dat schon en egl. Ins ha pudì leger en il «Guardian» da l'emna passada che 69% dals Brits crain che la terra fiss en ina mendra situaziun senza la monarchia. Quest sentiment exista nundependentamain da la geografia, da la vegliadetgna u da l'appartenientscha politica.

En la Rumantschia n'existava probablmain nagina instituziun che sa quintar cun tant support sco la regina Elisabeth II giuda en la Gronda Bretagna. Quai na munta betg ch'ils Brits fissan pli «happy» cun lur vita che nus Rumantschs. Ina retschertga dal december passà mussa dentant che 76% dals Brits sur 16 onns stiman lur cuntentientscha cun la vita cun in da 7 sin ina stgala da 10.

Simbols naziunals che s'auzan sur la politica – sco per exempel in team olimpic – contribueschan a tals sentiments positivs. Tranter tut las bandieras – l'Union Jack – para la regina Elisabeth II da represchentar la Gronda Bretagna en moda e maniera fitg persistente, elegante e persuadenta.

En tut ils virivaris en Rumantschia pudessan nus Rumantschs entschaver a considerar sch'insatge u insatgi – sche in summa – pudess transcender nossa politica cuntradictoria.